

The Agricultural Notebook edited by H. I. MOORE: (Informator rolniczy). Londyn, 1958, Farmer and Stock Breeder Publ., s. 845.

Publikacja zawierająca podstawowe informacje i dane liczbowe dotyczące współczesnego rolnictwa angielskiego (analogiczna do popularnych niemieckich wydawnictw typu Richtzahlen lub Faustzahlen). Publikacja ta, o 75-letniej tradycji, ukazuje się jako XIII wydanie (I-sze w 1883 r.).

BERNHARSDSEN G.: Labour Productivity on small Farms. (Wydatność pracy w małych gospodarstwach). Reprinted from Acta Agriculturae Scandinavica, vol. VII, 1956, s. 10 oraz **The Importance of Work Capacity in Agricultural Production** (Znaczenie wydajności pracy w produkcji rolnej). Gjøvik, 1957, Scientific Reports from the Agric. College of Norway, vol. 36, nr 9, s. 11.

Dwa krótkie przyczynki, o charakterze teoretycznym, uczonego norweskiego dotyczące zagadnień pracy w rolnictwie. Liczne wzory i wykresy.

BLACK J. D.: Farm and other Operating-Unit Land-Use Planning (Planowanie gospodarstw rolnych oraz innych jednostek organizacyjnych użytkowania ziemi). Cambridge, 1955, Harvard Univ., s. 119.

Praca wykonana na seminarium Użytkowania i Konserwacji Ziemi Wyższej Szkoły Administracji Publicznej przy Uniwersytecie w Harvard w latach 1953—54 i 1954—55 a dotycząca wszelkich występujących w USA instytucji zajmujących się formami planowania w zakresie użytkowania ziemi, od najbardziej prostych w gospodarstwie rodzinnym (farma) poprzez lokalne i stanowe do ogólnonarodowych.

BOGDJENKO M. L.: Stroitelstwo ziernowych sowchozow w 1928—1932 (Zakładanie zbożowych sowchozów w latach 1928—1932). Moskwa, 1958, Ak. Nauk SSSR, s. 251.

Tematyka tej monografii, wydanej przez Instytut Historii Ak. Nauk ZSRR, dotycząca uogólnienia doświadczeń przy organizowaniu sowchozów zbożowych na ziemiach nowych i poodłogowych w okresie pierwszej pięcioletki oraz roli tych sowchozów, nabiera aktualności w związku z masowym — od kilku lat — zagospodarowaniem tych ziem.

CAULEY T. J.: Agriculture in an Industrial Economy — The Agrarian Crisis (Rolnictwo w gospodarce przemysłowej — Kryzys agrarny). Nowy Jork, 1956, Bookman Assoc., s. 191.

Praca jest jeszcze jedną, nawiązującą do podejmowanych poprzednio przez innych autorów, próbą znalezienia dróg wyjścia ze strukturalnego i koniunkturalnego kryzysu rolnictwa amerykańskiego, przeciwdziałania schyłkowi rodzinnych gospodarstw farmerskich wypieranych przez „farmy fabryczne”, znalezienia dla nich miejsca w wysoko uprzemysłowionej gospodarce USA.

CORNWELL S. V. P.: Management Accounting for Agriculture (Zastosowanie rachunkowości w rolnictwie). Londyn, 1957, Gee, s. 84.

Publikacja stanowi próbę zastosowania w gospodarstwach rolnych nowej rachunkowości w oparciu o współczesne metody i formy rachunkowości przemysłowej. W próbach uczestniczy i pomocy udziela Narodowa Służba Doradztwa Rolniczego w Anglii.

DORE R. P.: Land Reform in Japan (Reforma rolna w Japonii). Londyn, 1959, Oxford Univ. Press., s. XVII, 510.

Reforma rolna w Japonii została uznana przez autora, zgodnie zresztą z większością opinii burżuazyjnych, za jedną z najdalej idących, powojennych reform

rolnych na świecie; trzecia część ziemi zmieniła właścicieli i prawie trzecia część ludności była w tej reformie zaangażowana. Pod względem socjalnym — reforma rolna przyspieszyła upadek instytucji feudalnych, zaś z punktu widzenia ekonomicznego — stworzyła podstawy rozwoju drobnego rolnictwa. Jeśli idzie o marksistowską ocenę reformy rolnej w Japonii — vide omawianą jednocześnie pracę W. A. Popowa.

DOROSZENKO P. E.: **Sielskoje chozjajstwo SSSR w 1959—1965 godach** (Rolnictwo ZSRR w latach 1959—1965). Moskwa, 1959, Sielchozgziz, s. 175.

Popularna broszura na temat rozwoju rolnictwa radzieckiego za ostatnich 5 lat oraz w perspektywie siedmiolatki, uwzględniająca szczególnie zadania sowchozów i kołchozów w zakresie podniesienia produkcji zarówno w całym ZSRR jak i w poszczególnych republikach.

FAO Mediterranean Development Project (Projekt FAO rozwoju strefy śródziemnomorskiej). Rzym, 1959, FAO, s. XIX, 213, map 3.

Opracowany przez FAO projekt kompleksowego rozwoju ekonomicznego rolnictwa i leśnictwa krajów śródziemnomorskich w latach od 1956 do 1975.

FIEDININ W. K.: **Nowaja sistiema zagotowok sielskochozjajstwiennych produktow i ekonomika kołchoznego proizwodstwa** (Nowy system planowego skupu produktów rolnych a ekonomika produkcji kołchozowej). Moskwa, 1959, Izd. „Znanie”, Seria V, s. 31.

Autor omawia wprowadzony ostatnio w ZSRR system planowego skupu i wpływ jego — poprzez nowe ceny i warunki dostaw — na wydajność pracy w rolnictwie, poprawienie sytuacji średnich i słabszych kołchozów, specjalizację i lepsze rozmieszczenie produkcji rolnej oraz bardziej postępowe formy rozrachunku i wynagrodzenie za pracę w kołchozach.

GOZUŁOW A. I.: **Statistika sielskiego chozjajstwa** (Statystyka rolnicza). Moskwa, 1959, Gostatizdat, s. 459.

Podręcznik (zalecany przez Min. Szkolnictwa Wyższego ZSRR) dla instytutów ekonomicznych i wydziałów ekonomicznych wyższych szkół rolniczych. Po umiejscowieniu statystyki rolniczej w systemie statystyki ekonomicznej oraz wobec innych nauk rolniczych i omówieniu metody oraz przedmiotu i podmiotu jak również zadań statystyki rolniczej — autor w poszczególnych rozdziałach podaje wzory i przykłady zastosowania statystyki w takich dziedzinach jak: baza materialna produkcji rolnej, elementy i procesy produkcji rolnej, produkcja i praca w gospodarstwie rolnym, bilanse w rolnictwie, przedsiębiorstwa rolne i gospodarstwa pracowników rolnych (działki przyzagrodowe).

HIGBEE E.: **American Agriculture. Geography, resources, conservation** (Rolnictwo amerykańskie. Geografia, zasoby, konserwacja). Nowy Jork 1958, J. Wiley, s. 399.

Omówienie dwu zasadniczych, charakterystycznych dla USA rejonów rolnictwa amerykańskiego: suchego zachodu i nie odczuwającego suszy, dostatecznie nawilgoconego wschodu (z uwzględnieniem zasobów naturalnych — głównie gleby i wody — oraz rzeźby terenu). Rzecz szczególnie cenna przez to, że opracowana została przez naukowca o bogatym doświadczeniu praktycznym, który wiele uwagi poświęcił wysiłkom farmerów zachodnioamerykańskich w pozyskaniu wody.

HORTON D. C.: **Patterns of Farm Financial Structure** (Modele systemu finansowego gospodarstwa rolnego). Princeton, 1957, Princeton Univ. Press, s. 185.

Publikacja stanowi jedną z prac Narodowego Biura Badań Ekonomicznych w Nowym Jorku. Zadaniem jej jest wskazanie jak różne warunki ekonomiczne i fizyczne w rolnictwie (np. w gospodarstwie zbożowym, hodowlanym, mlecznym itp) wpływają na sposób jego finansowania i kredytowania.

IGNATIEFF V., PAGE H. J.: **Efficienty Use of Fertilizers** (Wydajne używanie nawozów). Rzym, 1958, FAO, s. 355.

Autorzy omawiają całokształt zagadnień związanych z zużyciem nawozów przy poszczególnych roślinach z uwzględnieniem efektywności stosowania nawozów. Całość jest oparta na danych w skali światowej i zawiera obszerną bibliografię przedmiotu.

KAMINSKIJ A. E.: **Koopierowanie sielskiego chozajstwa Kitaja** (Uspódzielczanie rolnictwa chińskiego). Moskwa, 1959, Gos. Izd. Sielchoz. Litier., s. 166.

Popularne wydawnictwo, zawierające dość wszechstronne omówienie różnych form organizacji i współpracy chińskiego rolnictwa od najprostszych form kooperacji do komun. W związku z tym podano wzorcowe statuty spółdzielni niższego i wyższego typu, informacje o rozmiarach spółdzielni, ich produkcji i tworzeniu funduszy społecznych, zarządzaniu spółdzielniami oraz podstawowe dane o perspektywicznym planie rozwoju rolnictwa chińskiego na lata 1956—1967.

KARDELJ E.: **Problemi socijalističke politike na selu** (Problemy polityki socjalistycznej na wsi). Belgrad, 1959, „Kultura” s. 407.

Autor omawia problemy technicznego i społecznego przeobrażenia rolnictwa jugosławiańskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień spółdzielczych oraz stosunków między tzw. ogólnymi spółdzielniami produkcyjnymi a indywidualnymi gospodarstwami chłopskimi.

KUROPATIENKO F. K.: **Ziemleustroitelnoje kartografirowanije zon diejatielnosti MTS i administratiwnych rajonow** (Kartografia w zakresie urządzeń rolnych stref działalności MTS i rejonów administracyjnych). Gorki, 1957, Min. Siel. Choz. i Biełoruska Siel. Akad., s. 162, tabl. 22.

Praca podaje metodę i technikę sporządzania oraz wykorzystania map urządzeniowych, które powinny oddawać wiernie ważne dla produkcji rolnej warunki naturalne i stosunki społeczno-ekonomiczne, jak: ośrodki produkcyjne kołchozów, sowchozów i MTS, sieć komunikacyjną, urządzenia kulturalne oraz powinny odpowiadać wymaganiom zmechanizowanej produkcji rolnej.

Nowyj etap w razwitiu kołchozowego stroja (Nowy etap w rozwoju ustroju kołchozowego). Moskwa, 1959, Izd. Socjal. Ekon. Litier., s. 347.

Po opublikowaniu postanowień lutowego plenum KC KPZR w 1958 r. i wydanych na tej podstawie ustaw Rady Najwyższej ZSRR z 31 marca i uchwały KC KPZR oraz Rady Ministrów ZSRR z 18 kwietnia 1958 r., w sprawie kołchozów i związanych z nimi spraw MTS oraz warunków wzajemnej współpracy, zaszła potrzeba rozważania i zorganizowania na nowych podstawach ekonomicznych i prawnych całokształtu łączących się z tym zagadnień społeczno-gospodarczych. Próbę takiego omówienia podjęło w poszczególnych artykułach 16 autorów tego zbioru.

O pierspektiwnom planie razwitiija kołchoza „Rossija” (O planie perspektywicznym rozwoju kołchozu „Rosja”). Moskwa, 1957, Ak. Siel. Nauk im. Lenina, s. 231.

Interesująca, ze względu na metodę współpracy nauki z praktyką, publikacja zawiera materiały (referaty, dyskusje, postanowienia i uchwały) Sesji Wyjazdowej Wszechzwiązkowej Akad. Nauk. Rolniczych im. Lenina, odbytej w kołchozie „Rosja” (Kraj Stawropolski) przy udziale 36 członków rzeczywistych akademików, 43 członków — korespondentów oraz 297 pracowników naukowo-badawczych i praktyków.

OCHMAŃSKI W.: **Gospodarowanie na roli na ziemiach polskich w rozwoju dziejowym**. Warszawa, 1959, LSW, s. 395.

Autor przedstawia w ujęciu popularno-naukowym zarys rozwoju rolnictwa w Polsce od czasów najdawniejszych do obecnych. W pracy ujęta jest jedynie produkcja roślinna wraz z rozwojem techniki w tym zakresie. Publikację przeznaczono dla chłopów, agronomów, uczni szkół rolniczych, słuchaczy uniwersytetów ludowych oraz osób interesujących się — od strony historycznej — poruszonymi zagadnieniami.

POPOW W. A.: **Ziemielnaja rieforma i agrarnyje odnoszenija w Japonii posle wtoroj mirowoj wojny** (Reforma rolna i stosunki agrarne w Japonii po drugiej wojnie światowej). Moskwa, 1959, Socekgiz, s. 210.

Autor dokonuje marksistowskiej oceny japońskiej reformy rolnej, uznając ją za wynik walki postępowych sił Japonii, nie zaś za produkt polityki amerykańskiej. W związku z tym, w odróżnieniu od pisarzy burżuazyjnych (jak np. omawiany tu jednocześnie R. P. Dore) nie przecenia jej, lecz jednocześnie nie popada w inną skrajność, jak to czynili niektórzy negując jej znaczenie. Autor omawia wieś i rolnictwo japońskie przed i po reformie oraz samą reformę i jej wpływ na rolnictwo i użytkowanie ziemi, strukturę agrarną kraju, rozwarstwienie i sytuację chłopstwa oraz jego postępującą proletaryzację.

RAPAJIĆ N.: Osnovi organizacije i uprave poljoprivrednog poduzeća (Zasady organizaciji i zarzadzania predsiębiorstvom rolnym). Zagrzeb, 1959, Poljoprivredni Nakl. Zavod., s. 459.

Podręcznik uniwersytecki wydany w ramach roczników Uniwersytetu w Zagrzebiu. Autor po wprowadzeniu w podstawowe pojęcia i po krótkim przeglądzie rozwoju nauki organizacji i zarządzania — omawia poszczególne elementy składowe: gospodarstwa rolne, ich rozmieszczenie i typy, zakładanie i organizację, środki produkcji, zatrudnienie i pracę, gospodarke finansową, zasady ekonomiki i zarzadzania.

RUDZIŃSKI J.: Polityka gospodarcza w krajach zacofanych. W-wa 1959, „Pax”, s. 269.

Autor nie formuluje w swej pracy ogólnej teorii rozwoju gospodarczego krajów zacofanych, lecz omawia podstawowe w tym względzie elementy polityczno-gospodarcze: dochód narodowy, demografię, rolnictwo (w tym strukturę i reformy agrarne, produkcję rolną i jej rozwój), założenia i warunki rozwoju gospodarczego, a w szczególności rozmiary i kierunki rozwoju inwestycji, akumulację wewnętrzną i kapitały oraz obroty zagraniczne, wreszcie sytuację krajów zacofanych w gospodarce światowej. W pracy podano bibliografię przedmiotu (42 pozycje).

SOTH L.: Farm Trouble (Troski gospodarstwa rolnego). Princenton, 1957, Princenton Univ. Press, s. 222.

W odróżnieniu od większości innych autor omawia trudną sytuację farmerów w wysoko uprzemysłowionym kraju, jakim jest Ameryka, gdzie nawet w okresach ożywienia gospodarczego (boomów) $\frac{1}{3}$ farmerów żyje w biedzie, a $\frac{2}{3}$ ludności odczuwa braki w odżywianiu. W publikacji rozważa się możliwości i sposoby dopomożenia farmerowi w jego materialnej sytuacji obecnie i w przyszłości.

Soziale Sicherung auf dem Lande (Ubezpieczenie społeczne na wsi). Hamburg, 1957, P. Parey, s. 124 — Berichte über Landwirtschaft, 166 Sonderheft.

Syntetyczne opracowanie oraz wyciągi z 13 opracowań regionalnych wykonanych w latach 1954/1955 w NRF na temat ubezpieczeń społecznych na wsi.

STIPETIĆ V.: Kretanje i tendencije u razvitku poljoprivredne na području NR Hrvatske (Kierunki i dążenia rozwojowe gospodarstw rolnych na terenie NR Chorwackiej). Zagrzeb, 1959, Jugosl. Akad. Znanosti i Umejetnosti, s. 212.

Wydawnictwo nr 7 Materiałów do historii gospodarczej Chorwacji daje przegląd historyczny rozwoju gospodarstw rolnych. Praca szczególnie interesująca przez zebranie podstawowych danych statystycznych dotyczących produkcji poczynając od 1850 r.

STOUT G. J.: Successful Truck Farming (Rentowne gospodarstwa ogrodnicze). Nowy Jork, 1958, Macmillan, s. 270.

Próba nowoczesnego podejścia do zagadnienia uzyskiwania dobrych wyników w gospodarstwach ogrodniczych, przy czym autor nie ogranicza się do tradycyjnych elementów gospodarki jak: położenie, gleba, opady, klimat, światło itd. lecz uwzględnia tak podstawowe czynniki ekonomiczne jak: prace, maszyny, transport, chłodnictwo (mrożenie), przechowywanie oraz całość spraw związanych z oddziaływaniem państwa na tę dziedzinę.

Woprosy kodifikacji zakonodatelstwa o kolchozach. Otvet. red. G. A. Aksienienok (Zagadnienia kodyfikacji prawa w kolchozach). Moskwa, 1959, Gos. Izd. Jurid. Litier., s. 141.

Publikacja wydana przez Instytut Prawa Ak. Nauk. ZSRR zawiera zbiór artykułów dotyczących podstaw naukowych kodyfikacji prawa w kolchozach oraz konieczności zmiany statutu kolchozowego z 1935 r.

YANG W. J.: Methods of Farm Management Investigation for Improving Farm Productivity (Metody badań zarzadzania gospodarstwem rolnym dla podniesienia jego produktyjności). Rzym, 1958, FAO, s. IX. 228.

Publikacja stanowi próbę zastosowania w rolnictwie najbardziej nowoczesnych form analizy i zarzadzania (do analizy marginalnej i programowania liniowego „input-output” włącznie). Wbrew niektórym opiniom, zdaniem autora podane zasady nadają się do zastosowania tak w krajach wysoko rozwiniętego rolnictwa jak i w zacofanych.